

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞIMLILIĞININ ETKİLERİNİN İNCELENEREK

OLASI ZARARLARININ BERTARAF EDİLMESİ VE BU TEKNOLOJİLERİN

KONTROLLÜ KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI

GEREKENLERİN SAPTANMASI AMACIYLA KURULAN

MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

(10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984)

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
15 Mayıs 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Komisyonun çalışma takvimi ile Komisyonunda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine ve Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşmeler

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞIMLILIĞININ ETKİLERİNİN İNCELENEREK OLASI
ZARARLARININ BERTARAF EDİLMESİ VE BU TEKNOLOJİLERİN KONTROLLÜ
KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN SAPTANMASI
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984)

1'inci Toplantı

15 Mayıs 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.37'de açıldı.

Komisyonun çalışma takvimi ile Komisyonunda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine ve Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin bir görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.53'te toplantıya son verildi.

15 Mayıs 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.37

BAŞKAN: Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet SORGUN (Konya)

SÖZCÜ: İsmail KAYA (Osmaniye)

KÂTİP: Ahmet ZENBİLCİ (Adana)

BAŞKAN – Önce, hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum. Hoş geldiniz. Hayırlı olsun Komisyonumuz da.

Biz geçen toplantımızda böyle bir yönetim oluşturduk. Biraz gıyabınızda oldu ama herhâlde siz de olsaydınız daha iyi olurdu, oy birliğiyle yapardık diye ümit ediyorum. Hayırlı olsun inşallah.

Şimdi, 1 numaralı Toplantımızı açıyoruz.

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.-Komisyonun çalışma takvimi ile Komisyonda görevlendirilecek uzmanların belirlenmesine ve Komisyona davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Geçen toplantımızda çarşamba günleri toplanmamızın uygun olacağına dair bir prensip kararı aldık ama o toplantıda bulunmayan arkadaşlarımızın farklı bir önerisi olursa onu da gözden geçiririz. Ama gördüğüm kadarıyla hemen hemen bütün gruplar için de çarşamba en rahat gün gibi görünüyor Komisyon toplantıları açısından.

Bir de, biz Meclis Başkanlığı şeyiyle Genel Kurul çalışmaları sırasında da çalışma yapabileceğiz inşallah.

Şimdi, bugünkü gündemimizi daha önce sizlere gönderdik zannediyorum ama bir kere daha paylaşalım. Bugünkü gündemimiz: Komisyon çalışma takvimini görüşeceğiz. Sonra, Komisyon raporunun yazımında görevlendirilecek uzmanları belirleyeceğiz. Sonra, Komisyonda dinlenmek üzere davet edilecek kişi ve kurumları tespit edeceğiz. Tabii, bütün bunların hepsini bugün bitirmek zorunda değiliz yani gerek yazımda görevlendirilecek uzman gerek dinlenilecek yetkili kurum temsilcileri veya uzmanları. Belki A kurumunu dinlediğimiz zaman demek ki B’yi de mutlaka dinlememiz gerekir, oraya birtakım atıflar olabilir, onların da katılacağı veya katılmayacağı şeyler olabilir; onun için, bu biraz önu açık bir liste olur. Yani biz “Şu kadar kişiyle görüşeceğiz, şu kadar kurumla görüşeceğiz.” deyip kapatmayacağız, kapatmamız da doğru olmaz zaten çünkü doğurgan bir süreç bu. Her dinlediğimiz kurum temsilcisi veya uzman bize bir başka yeri işaret edebilir, onları da ekleyeceğiz.

Şimdi, arkadaşlarımız bildiğim kadarıyla ve Pervin Hanım’ın önündeki ciddi hazırlıktan da gördüğüm kadarıyla bugün bazı kurum ve uzman önerilerinde bulunacaklar. Onun için, takvim görüşmesiyle ilgili, Mayıs ayı takvimimiz şöyle... Sizlere de dağıtıldı mı bu? Ben okuyayım, size dağıtacağız ayrıca.

Şimdi, 1’inci hafta: Başkan Divanı seçimi. Onu yaptık.

2'nci hafta yani bugünkü toplantımız: Dediğim gibi, Komisyon çalışma programının belirlenmesi, uzmanların belirlenmesi. Dinlenecek kamu kurumlarını, sivil toplum kuruluşlarını, meslek örgütlerini, üniversiteleri, akademisyenleri ve diğer ilgili kişileri tespit edeceğiz. Ama dediğim gibi, geçen hafta Başkanlık Divanını oluşturduk, bu hafta da gündemi konuşuyoruz.

3'üncü hafta yani önümüzdeki hafta Sağlık Bakanlığı -bizim konumuzla çok doğrudan ilgili, en ilgili Bakanlıklardan biri olduğu için, kamu kurumlarından biri olduğu için onu başa aldı arkadaşlarımız, bence doğru bir şey- onun ilgili birimi daha doğrusu, Türkiye Yeşilay Cemiyeti... Biliyorsunuz Yeşilayın bu bağımlılıkla mücadele konusunda çok eskilere giden ciddi bir birikimi, çalışması var. Sadece uyuşturucuyla, bildiğimiz klasik manada uyuşturucuyla mücadele değil, aynı zamanda son yıllarda teknoloji bağımlılığıyla mücadele konusunda da Yeşilayın gerek ulusal gerek uluslararası pek çok çalışması oldu. Zannediyorum Pervin Hanım onlardan da bize bahsedecektir. Dolayısıyla, önümüzdeki hafta dinleyeceğimiz kurumlardan biri de Türkiye Yeşilay Cemiyeti. Bir de Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Üretim Teknolojileri Eğitim Bölümünden Doçent Doktor Mehmet Barış Horzum'u dinleyelim diyoruz. Mehmet Barış Horzum'u ilköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve ailelerin internet tutumuyla ilgili bir çalışması olduğu için, hani işin, bu sorunsalın en azından terminolojisine en rahat giriş yapabileceğimiz bir akademisyen olduğu için önerdik ama sizlerin de önerileriyle bu listeyi dönüştürebiliriz, geliştirebiliriz. Bunları yapalım dedik.

4'üncü hafta Millî Eğitim Bakanlığını, Millî Eğitim Bakanlığının ilgili biriminden uzmanları davet edelim diye düşündük. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Dâhiliye Tıp Bilimleri Bölümü Psikiyatri Ana Bilim Dalından Doçent Doktor Özden Arısoy'u dinleyelim ve bir de Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığından... Özden Arısoy'un, Bolu'dan gelecek olan hocamızın İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi konulu bir şeyi var psikiyatri ve güncel yaklaşımlar derlemesinde, 2009'da yayınlanmış; herhâlde o günden bugüne bunu daha da güncellemiştir, o da bize onları anlatır. Böylece mayıs ayını bitiriyoruz.

Haziran ayına da, 5'inci haftaya da Doçent Doktor Gül Karaçetin, Bakırköy Profesör Doktor Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi... Şimdi, Bakırköy'de Mazhar Osman Hastanesinde münhasıran teknoloji bağımlılığı gibi bir birim, bir bölüm oluşturulmuş; Gül Karaçetin de oradan gelecek buraya, bize bilgi verecek.

Şimdi, 6'ncı haftaya bir şey koymadık, Meclisin herhâlde o tarihlerde bir şekilde tatil filan şeyleri olabilir. Biliyorsunuz, İç Tüzük'e göre tatil olduğu zaman o tatil süreleri bize verilen süreden sayılmıyor yani bizim üç ay artı bir ay süremiz ama bir ay çalıştık, tatile girdik, diyelim Meclis ekimde açıldığı zaman daha iki aylık hakkımız devam ediyor, o arada dondurulmuş oluyor bizim süremiz. Dolayısıyla, haziranın 2'nci haftasına bir şey koymadık. Eğer Meclis çalışmaya devam ederse biz de devam ederiz inşallah. Yani "inşallah"ım Meclis çalışmaya devam etsin manasında değil.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) - Sayın Başkanım, Meclis, kapanması dolayısıyla eğer ara verirse uzmanlar rapora, araştırmaya devam edebilir değil mi?

BAŞKAN – Gayet tabii. Biz de çalışırız. Yani şunu demek istiyorum: Burada illa birlikte oturup konuşmak veya toplantı yapmak zorunda değiliz ama Meclis çalışırken, belki o tarihte, o tatil döneminde biz daha verimli çalışacağız. Her birimiz kendi alanında birtakım şeyler yapabiliriz.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Görevlendirmeler yaparız.

BAŞKAN - Tatile girmeden onu yaparız, iş bölümü yaparız, böylece tatili de...

ARZU ERDEM (İstanbul) – Malum İstanbul seçimleri Başkanım, onunla ilgili işte İstanbul milletvekilleri sahada olacak, onu da göz önünde bulundurarak görevlendirme verip orada yapmamız gereken çalışmalar ya da...

BAŞKAN – Olabilir. Zaten bizim şeyimizin büyük bir kısmı İstanbul yani neticede, orada da çalışmalarımızı sürdürürüz.

Şimdi uzman dinleme, kurum temsilcilerini dinleme meselesini biz uzman arkadaşlarla görüşürken toplantı ön hazırlığında, şunu da konuştuk, o konuda da sizin düşüncelerinizi almak isterim: Ben önce dedim ki: “Biz bunları böyle teker teker...” Her biri gelecek, bir şey anlatacak. İyi ama onunla aynı bakmayan, farklı düşünen, ona ters düşen yaklaşımlar olabilir, biz onu da içerecek biçimde çalıştaylar düzenlesek, bunların hepsini bir arada konuşsak yani filan kurumun temsilcisi topu Millî Eğitime atarken Millî Eğitim temsilcisi de orada olsa gibi veya kendi uzmanlık alanlarında farklı ekoller olabilir, yaklaşımlar olabilir, karşı görüşün de orada bulunmasında yarar olur; onun için birlikte yapalım. Arkadaşlarımız dediler ki: “Onu daha sonra yapalım yani önce bir dinleyelim, biz bir literatüre, bu konudaki yaklaşımlara, farklı şeylere Komisyon olarak iyice vâkıf olalım dolayısıyla da sonra düzenlenecek olan çalıştay türü toplantılarda biz de taraf olabiliriz artık. Yoksa biz tarafsız müşahitler gibi maç seyrederez iki taraf veya üç taraf konuşurken. Hâlbuki o ön dinlemelerden aldığımız bilgilerle belki biz de kendimize göre bir perspektif oluşturmuş oluruz, onu çalıştaylarda biz de kendi perspektifimiz olarak yani her birimizin kendi perspektifi olarak orada savunma veya dinleme veya test etme imkânını buluruz.” Bana da makul geliyor bu yaklaşım. Uygun görürseniz öyle yapalım yani önce uzmanları, kurum temsilcilerini bire bir dinleyelim ve buradan da çalıştay yaptığımız zaman kimleri davet etmemiz gerektiğine çıkabiliriz, onları da güz programında inşallah birlikte dinleriz.

Benim şimdi bunlarla ilgili söyleyebileceklerim bunlardan ibaret.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Saygıdeğer Bakanım, Başkanım, kıymetli arkadaşlar; konumuzla ilgili olarak Sağlık Bakanlığı, Türkiye Yeşilay Cemiyeti, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri Kurumu, kurumsal olarak bunlar şimdilik tespit edilmiş. İşleyiş olarak üçüncü hafta, biz sadece çarşamba... Birileri gelecek; Sağlık Bakanlığı, Türkiye Yeşilay Cemiyeti ve bir hocamız, bütün bunları aynı anda mı dinleyeceğiz, nasıl dinleyeceğiz?

BAŞKAN – Peş peşe.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Yani peş peşe epey bir zaman alacaktır. Diğerleri de aynı, değil mi? Çok kapsamlı gibi gözüküyor sanki.

BAŞKAN – Bizim akademik olarak normal sürelerimiz kırk beş dakikadır. Bir adam derdini kırk beş dakikada anlatamıyorsa o konuyu bilmiyor demektir zaten.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yirmi dakika bile yeter Başkanım.

BAŞKAN – İlla yirmi demeyelim ama bir limit koyalım, sınır koyalım, “En fazla kırk beş dakika kardeşim, bize derdini kırk beş dakikada anlat.” diyelim. Kırk beş dakika hakikaten yeterli bir süredir. Bunun yarım saatini kendisi anlatsın, bizim önerimiz o olur “Yarım saati siz anlatın, on beş dakika da biz Komisyon üyeleri size anlamadığımız, öğrenmek istediğimiz, açmak istediğimiz konuları soralım.” Yani otuz, artı, on beş gibi sunum yaparsak üç kurum temsilcisi üç saat demektir. Komisyon çalışması için de üç saat herhâlde çok olmaz. Belki daha ekonomik davranan konuşmacılar da çıkar, onları öyle yaparız.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Üst limit olarak kırk beş dakika dersek belki yirmi dakikada anlatabilirler.

BAŞKAN – Tabii, baştan söyleriz: “Kırk beş dakikan var, bunun otuz dakikasını sen kullan, müsaade et, on beş dakikasında da biz konuşalım veya soralım. Ama yok ‘Ben ancak kırk beş dakikada anlatabilirim.’ diyorsan tamam, kırk beş dakikayı da sana verelim.” Hakikaten, kırk beş dakikada bir adam ne anlatacak yani neticede burada çok iyi tanımlanmış bir sorun var, bu sorunla ilgili görüşlerinizi soruyoruz. Bize uzun uzun internetin tarihinden falan bahsetme. Eğer öyle olursa müdahale ederiz zaten.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Kesinlikle, özetlediniz; kırk beş dakikada anlatamıyorsa meramını...

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakanım, biz gündemin henüz 1’inci maddesindeyiz, önerilere geçmedik ama ben tabii bunu bir usul olarak ya da gündemin bütün maddelerine yönelik bir öneri olarak sunmak istedim, onun için söz aldım.

Bir kere, biz şu anda burada en azından tematik olarak, sistematik olarak konu ana başlıklarını iki üç başlık hâline getirip ve takvim uyarınca davet edilecek kurum, kuruluş, kişi, uzman, akademisyen, onları da bizim belirlediğimiz o sistematik ana başlıklar üzerinden davet edersek biz de daha derli toplu bir çalışma yapmış oluruz diye düşünüyorum. Mesela, benim aklıma gelen, bizim “bilişim teknolojileri bağımlılığı” dediğimiz bağımlılığın tanımı, sağlık sorunlarının tanımlanması, üçüncüsü de teknoloji kullanımı yani olayın teknik boyutu ve bunun nasıl kontrollü kullanımının sağlanabileceği konusunda, belki sonuncuda önerilerin geliştirilmesini ifade edebiliriz. Yani biraz daha böyle sistematik olursa bu takvimdeki davet edilen kurum, kuruluş temsilcileri de ona göre bir arada olurlar, en azından gelenler de bir arada olma, birlikte tartışma şansı bulurlar. Daha verimli olur diye düşünüyorum naçizane.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu konuda görüş beyan etmek isteyen arkadaşımız var mı?

EROL KAVUNCU (Çorum) – Kesinlikle katılıyorum. Örneğin, Millî Eğitim Bakanlığından gelecek, ne anlatacak yani? Biz müfredat belirlersek ona göre de Yeşilay hangi müfredatın hangi kısmındaysa o zaman gelir, Millî Eğitim Bakanlığı hangi bölümdeyse o zaman gelir. Bir müfredat belirlenirse daha uygun olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet.

Ahmet Bey, buyurun.

AHMET SORGUN (Konya) – Teşekkür ederim.

Ben de Komisyonumuzun hayırlı olmasını dileyerek sözlerime başlamak isterim.

Biraz önce ifade ettiniz ama benim kanaatim şu: O zaman hem burada dinleyeceğiz, daha sonra da bir çalıştay yapacağız. Bu dinlemeyi bilgi edinme için, altyapı için yapacağız. Hâlbuki bu alanda çalışanların eserlerini, burada Yeşilayın da olduğu gibi, elde edip onunla bilgilenme yaptıktan sonra o arkadaşlarımızı dinlememiz, ne soracağımızı bilmemiz daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Bir de burada bilgi teknolojileri ve iletişimi en başa almamız gerektiğini düşünüyorum çünkü zemin orası. Sağlık Bakanlığı, tabiri caizse, problem çıktıktan sonra ilgilenen kurumlar diğerleri. Bunun öne alınmasının uygun olacağını düşünüyorum, altıncı haftada görülen Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığının çünkü bu alanda çok çalışma yaptılar ve zemin burası. Bunu öne alırsak diğerleri onun üzerinden gidiyor. Arkadaşlarımız, bu alanda çalışma yapan gerek Yeşilayın gerek diğer

hocalarımızın, ilgililerin yaptığı çalışmaları, materyalleri temin eder, her birimize verirse çalışmanın daha verimli olacağını düşünüyorum. Burada bilgi edinmeden önce kendimiz şahsi bilgiler edinmiş oluruz. Bunun daha uygun, daha verimli olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Kıymetli Başkanım, değerli arkadaşlar; şimdi Gençlik ve Spor Bakanlığının sunumunun yapılacağı günde ya da başka bir günde özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığının “Farkındayız Projesi” var; bu, özellikle sosyal medya üzerinden, sanal dünya üzerinden internet ve sosyal medya farkındalığı oluşturmak için yapılmış olan çok kıymetli bir çalışma. Bir de sizin Bakanlığınız döneminde yine Spor Bakanlığı tarafından bilgisayar oyunlarında “İslamofobi” dediğimiz bir farkındalık çalışması var. Bu ekip şu an çalışmaya devam ediyor ve özellikle şunu arzu ediyor, bana geçen gün sunuma geldiler -bu Komisyon dışında diğer yaptığım çalışmalarla alakalı- ve şunu söylediler: Bakanlıklarla alakalı, özellikle şu “çoklu sunum” dediğiniz, “sempozyum” dediğiniz, “çalıştay” dediğiniz günde bunlar olursa tüm bakanlıklar bu çalışmayı dinledikleri zaman -ya da biz bir dinleyelim önce- hakikaten çok etkileneceklerdir ve bununla ilgili özel bir kaynak ayrılması ya da çözüm bulunması noktasında da katkı sağlayacaklar diye düşünüyorum. 1997’de Arif Verimli Hocayla Gençleri Uyuşturucudan Koruma Derneğini, 2007’de de Mim Kemal Öke Hocayla Kimsesiz Çocuklar Sevgi Derneğini kurduk ve bu tarz dezavantajlı grupların aslında çok daha hızlı bağımlılıklara bulaştığını, ister sanal dünya olsun ister diğer alanlarda olsun... O açıdan özellikle şu projeyi ben dinledim, çok etkilendim, on dakikalık bir sunum, hiç uzun değil; Başkanım, mutlaka dâhil etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Arz ediyorum sizlere de bunu. Alabilirsek çok iyi olur.

BAŞKAN – Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, çalışma sistemiyle ilgili bize bir takvim sunuldu da bunu değiştirebiliyor muyuz?

BAŞKAN – Tabii.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bu, taslak olarak sunuldu değil mi arkadaşlar?

Birincisi -ben de vekilimin söylediğini söyleyecektim, o önce söyledi- konu başlıkları olursa “İlk hafta teknoloji bağımlılığının tanımlamasını yapacağız ve onun için şu hocayı ve şu kurumun temsilcilerini davet ediyoruz.” gibi konu bakımından takip ve bizim çalışıp gelmemiz açısından daha verimli olur diye düşünüyorum. Hatta seçtiğimiz konu başlıklarıyla ilgili kurum ve belki ekstra hocaları, o alana ilişkin daha spesifik çalışmış başka bir hocamız vardır, başka bir kurum vardır, onu davet ederiz. Onu önemli buluyorum. Şimdi mi kararlaştırırız, arkadaşlar çalışıp mı bize sunarlar? Bir başlıksal sınıflandırma yapabilirsek Sayın Başkanım yani sanırım vekil arkadaşlarımız da aynı kanaatler, daha verimli olacağını ben de düşünüyorum.

İkinci olarak da -bilmediğim ve burada yazmadığı için- mesela “Millî Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı” yazıyor, onun altında hangi kurum, daire yani onunla ilgili kim çalışıyor, onları da öncesinde görebilirse iyi olacağına kanaat ediyorum. Bizim önerilerimizi de herhâlde bir sonraki gündemde söyleyeceğim, şimdi söylemiyorum, birkaç kurum ve kişi önerimiz var.

Sayın Başkanım, teşekkürler.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokrat arkadaşlarım; saygıyla selamlıyorum sizleri.

Efendim, bu Komisyonda olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Bir kere, çağımızın çok ciddi kronik bir bağımlılığı, bir hastalığı, bir siber bağımlılık da diyebiliriz bana kalırsa. Burada Ahmet Sorgun Beyefendi’nin de belirttikleri gibi sorun ortaya çıktıktan sonra müdahale edecek kurumlardan ziyade... Onları da dinleyelim tabii. Fakat “Sorun çıkmadan ne yapabiliriz?”i de tartışabilirsek aslında çok faydalı olur diye düşünüyorum. Burada tabletler ve akıllı telefonlara uygulama yazan kişi veya kurumlardan temsilciler davet edebiliriz.

Bir de çok büyük bir tehlike olarak şunu görüyorum: Aileler görüyoruz; lokantalara, restoranlara gidiyorlar ve çocuklara tablet veren restoranları tercih ediyorlar. Onların oyalanmaları için çocuklara tablet veren restoranları tercih ediyorlar ki onlar orada uslu uslu otursunlar diye. Bir nevi, beyinlerinin uyuşmasına çanak tutuyorlar kendi anne babaları bu çocukların. Ailelerin eğitilmesinin çok çok önemli olduğunu ifade etmek istedim.

Tekrar böyle bir faydalı komisyonda bulunmaktan dolayı büyük mutluluk duyduğumu ifade ederim.

Saygılar sunarım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, Sayın Durgut, buyurun.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Benim alanım halk sağlığı. Halk sağlığında da özellikle alkol, tütün ve diğer uyuşturucularla mücadele özel çalışma alanlarımdan biri. Doğrusu teknoloji bağımlılığıyla ilgili özel bir çalışmam yok. Tabii, aşınayım bir bağımlılıkla mücadele eden bir halk sağlıkçısı olarak konuya. Ama halk sağlığında bu, özellikle bağımlılıklara bakış açısı... Yani sonuçta bunlar davranışsal bağımlılıklar ve bu davranışı ortaya çıkaran risk faktörlerine yönelik müdahalelerle bunları engelleyebiliyoruz. Bu risk faktörlerine de böyle, biraz daha bütüncül yaklaşımla müdahale etmek gerekiyor. Davranışsal boyutunu irdelediğimiz zaman kişisel boyutta, daha sonra organizasyonel, çevresel ve politik ve yasal bağlamda yani bir üçgen gibi genişleyen, daha bütüncül daireye eren bir müdahale alanları oluşuyor. Dolayısıyla hani “Başlıklar belirleyerek uzmanları çağıralım.” fikrini ben de çok önemsiyorum ama yani bunu önleyicilik noktasında kişilere yönelik müdahalelerimiz neler olacak, organizasyonel anlamda okulların, işte bakanlıkların, sivil toplumların yapması gerekenler ne olacak, çevresel faktörlere nasıl müdahale edeceğiz? Mesela lokantalardaki örneği verdi sayın vekilim. Veya yasal düzlemde biz Mecliste ne tür yasal değişimlerle bunun önüne geçeceğiz yani ne tür kısıtlamalar getireceğiz, ne tür yasal önlemler alacağız? Bütün boyutlarıyla irdelenmesi ve konu başlıklarının bu şekilde olması gerektiğini teklif ediyorum.

Yeşilayın da bu alanda gerçekten çok fazla çalışması var. Onu da bilahare belki paylaşırım ya da konuşuruz üzerinde. Yeşilayın çalışması, 3 tane teknoloji bağımlılığı kongresi icra etti Yeşilay ama dünyada bu...

BAŞKAN – 3 mü, 4 mü? Ben 4’üncüsüne katıldım.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – 3’üncüsü 2016’da olmuş Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Geçen, 2018’de de oldu, 4 oldu.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Yeşilay bu alanda çok çalışıyor doğrusunu isterseniz. Bende doküman 2016’daki. Bir tane daha var, bakayım, o da 2012’ymiş.

Fakat burada benim değinmek istediğim mesele Yeşilay bu şeyleri yaparken, kongreleri düzenlerken gerçekten alanında işte bu işin piri diyebileceğimiz, dünyada bu alanda isim yapmış bilim adamlarını çağırdı ve çok güzel, her boyutuyla meseleyi irdeleyen çözüm önerileri elimizde var. Bizde de Mehmet Dinç Hoca vardır fakat o şu anda Avustralya’da. Ben alternatif bir isim daha istedim ama Mehmet Hoca da yazın gelecek, muhtemelen iştirak edebilir. Burada fazlasıyla doküman ve sunum var. Muhtemelen bunlara ulaşacağız çünkü dünyadaki birikim aslında bu. Çünkü atlamadan en iyi hocaları çağırdılar bu kongrelere. Çok faydalı, kanıta dayalı...

BAŞKAN – Komisyon Başkanımız gibi (!)

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Tabii Hocam, siz de varsınız. Açılış konuşmasındaydınız, değil mi Hocam? Ben sizi dinledim.

BAŞKAN – Ayrıca panelisttim orada, 4’üncüyü oradan hatırlıyorum zaten.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Öyle mi? Ben 4’üncüyü kaçırdım galiba Hocam, kusura bakmayın.

Dolayısıyla elimizde çok fazla kaynak var, önemli olan bunu sistematize ederek yasal ne tür değişiklikler yapacağız... Böyle biraz da gerçekten hani çok da meseleyi çok dağıtınca... Yani ben halk sağlığı olarak bunu çok tecrübe ettim, naçizane bunu söylemek isterim: Bazen problem çok büyük oluyor ama bir tarafından, küçük bir yerden başlamak gerekiyor. Mesela obezite meselesinde ya da diğer bağımlılıklarda da ben bunu çok tecrübe ediyorum. Yani biraz da daraltarak ve böyle somut, kısaltarak meselede ilerlersek daha faydalı olabilir diye düşünüyorum. Yani bütün boyutlarıyla, bütün sağlık boyutlarıyla işlemek yerine belki “Önleyici olarak neler yapabiliriz?”e odaklanmak faydalı olabilir diye düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Sayın Bakanım, çok değerli milletvekillerimiz ve kıymetli uzman arkadaşlarımız; Komisyonumuzun öncelikle hayırlı olmasını diliyorum. İnşallah, gördüğünüz üzere güzel işler yapacağız.

Arzu Hanım güzel bir öneride bulundu, değerli milletvekillerimizin de bu tür katkıları olursa inşallah Komisyona davet edeceğimiz güzel ekipler ya da çalışmaları yapmış kurumlar, sivil toplum kuruluşları olabilir. İnşallah bunları da davet edelim diye düşünüyoruz. Hep birlikte istişare ederiz bunları Sayın Bakanım.

Osmaniye Güneysu İlkokulu dijital obezliğe dikkat çekmek için dijital diyet reçetesi hazırlamışlar, geçtiğimiz hafta böyle bir çalışma yapmışlar. Dijital bağımlılığı önlemek ya da sifıra indirmek mümkün değil. Yine Muhammet Bey de çok önemli bir konuya değindi, çağımızın gerekliliği, hepimizin, işte küçük çocukları olan da bunu çok iyi bir şekilde görüyor. Ancak inşallah bu Komisyonunda şunu başarabiliriz ya da bu benim şahsi fikrim: Bu bağımlılığı önlemek mümkün görünmüyor ancak Millî Eğitim Bakanlığımız ya da ilgili kurumlar bu gençlerin veya bu bağımlılık süresinde geçirilen zamanın etkili bir şekilde nasıl geçirilebileceği anlamında birtakım çalışmalar yapılabilir. İnşallah bunu da ilerleyen zamanlarda Komisyon çalışmalarımız ya da bizlere yapılan sunumlarla güzel bir neticeye bağlarsak iyi olur diye düşünüyoruz. Tekrar hayırlı uğurlu olsun diyerek güzel çalışmalara imza atarız diyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Biz kimleri konuşturacağımızdan önce hangi konuları konuşmak üzere kimleri davet edeceğimize bakalım. Dolayısıyla önceliğimizi temalara hasredelim. Olabilir, bunu yapabiliriz.

Yalnız şunu her hâlûkârda bizim geçen toplantıda Komisyonumuzun adının bu kadar uzun olmasıyla biraz dalga geçtik ama şimdi burada işimize yarıyor. Komisyonumuzun adı Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerinin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması. Şimdi, misyon o kadar net tanımlanmış ki burada yani çağırduğumuz adam elektrik idaresinden bile gelse bu kısıtlar, bu çerçevede konuşmak zorunda. Dolayısıyla biz davet ettiğimiz, edeceğimiz her kuruma ve uzmana “Tamam, siz Sağlık Bakanlığı olarak çok güzel işler yapıyorsunuzdur, acayip akademik çalışmalarınız vardır filan ama bizim sizden bugün istediğimiz yarım saatte bize bilişim teknolojileri bağımlılığının etkilerinin incelenmesi, olası zararlarının bertaraf edilmesi için siz ne yapıyorsunuz veya ne yapabiliriz? Bize bunu anlat kardeşim.” diyeceğiz. Yani onları...

Komisyon Başkanı olarak böyle Hoca seçmenin bir şeyi var.

AHMET SORGUN (Konya) – Avantajı var.

BAŞKAN – Avantajı ve tehlikesi. Lafı da uzatırlar, çağrışımına kapılırlar ama bunu söylemeden geçemeyeceğim: Şimdi, David Lodge diye bir romancı var, David Lodge. Hep akademik dünyayla ilgilidir romanları, Türkçeye de çevrildi, çok güzel de çevrildi. Onun bir romanı “Londra Kulesi Yıkılıyor” filan gibi galiba çevrildi. Orada efsanevi bir müzmin talebeden bahsediyor, doktora talebesi, yirmi senede falan doktora yapacağı... Güya tez belirleyecek. Vardır ya üniversitelerde böyle kaşarlanmış şeyler, o da onlardan biri, “George” diyelim adını. George yirmi senedir durmadan çalışıyor, hazırlık yapıyor, bir gün bir tez yazacak ama tezin konusu bile daha belli değil filan. Sonra bir haber yayılıyor, diyorlar ki George nihayet konuyu belirlemiş ve ilk cümleyi yazmış. Konu neymiş? Konu Victoria dönemi İngiliz romancılığında kadın, konu buymuş. İlk cümle neymiş? İlk cümle “...ve Allah Adem ile Havva’yı yarattı.” Yani oradan başlıyor.

Şimdi, bizim akademisyenlerde, akademiklerde böyle bir hastalık vardır. Kardeşim biz senden sadece bu dertle biz nasıl mücadele ederiz, bunu istiyoruz. Bize internetin tarihini anlatmaya kalkanlar olabilir, kendi kurumsal faaliyetlerinin propagandası manasına gelebilecek dökümler getirebilirler. Biz bunları istemiyoruz. Onun için baştan, müsaade ederseniz ben hepimizin adına, biraz da yaşıma filan da güvenerek o arkadaşlara önceden “Kardeşim biz sizden sadece şunu istiyoruz: Öteki bütün o mütebakkir malumatınızı ve birikiminizi takdir ediyoruz ama bize bugün bu lazım ve yarım saatte.” diyeceğim. Bunun için aksi takdirde sadece temaları belirlemek bile bizi kurtarmaz çünkü camilerde de okullarda da talebe ne derse desin hoca bildiğini anlatır. Onun için onlara bildiklerini değil, bizim istediğimizi anlattırmak için ister tematik sıralama yapalım. Şimdi yapalım onu, makul, yine ben... Ama işin içine böyle tanımları falan sokarsak... Yani bilişim teknolojileri ne demek? Mesela buradan başlarsak işin içinden çıkamayız. Kraliçe Victoria dönemine giremeyiz. Onun için bunun bilindiğini varsayacağız.

Sağlık Bakanlığının başta olmasının sebebi şu: Bağımlılık hakikaten hepimizin duyduğu... Bir ara... Hâlâ devam ediyor zannediyorum, Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu vardı. İşte Başbakan yardımcısı, Millî Eğitim Bakanı, Sağlık Bakanı falan filan; ben de o kurulun üyesiydim. Orada mesela hep bu dertle mücadele etme... Tanımlar, tarihler... Yani biz pratik, somut ne yapacağız? Bizim Komisyonun görevi... Zaten üç ay vermişler, iyi de etmişler yoksa biz bunu kıyamete kadar tartışırdık. Onun için yine Sağlık Bakanlığının temsilcisi gelsin, bize bu özel bağımlılık türünü, teknoloji bağımlılığını... Tabii, öteki tür, asıl uyuşturucu bağımlılığına göndermeler yaparak anlatacaktır herhâlde ama biz önce teknoloji bağımlılığının semptomlarını, ortaya çıkışını filan ondan bir görelim.

Sonra etkilerinin incelenmesi, o bize anlatsın. Diğer kurumlar geldiği zaman biz... Başkaları bize bir şeyler anlatmaya başladığı zaman, diğer kurumlar, Sağlık Bakanlığının bu konuda bize yaptığı bilgilendirme doğrultusunda “Yine, siz bu konuda, böyle bir sorun var, ne yapıyorsunuz?” sorusunu sorabilir hâle gelelim. Onun için isterseniz şöyle yapalım: Her arkadaşımız hangi tematik sıraya göre bunun, bu gündemin belirlenmesi gerektiğini yazıp verirse, uzman arkadaşlarımızla biz çalışalım, o tematik sıra önermelerini bir ortaklaşmada buluşturmaya çalışalım. Yani önce şu konuyu konuşalım, sonra şu konuyu konuşalım, sonra şu konuyu konuşalım diye tematik bir sıralama yaparsanız veya şimdi söyleyin isterseniz, onları not edelim ve konuşmacıları ona göre yer değiştirelim. Baktık ki bu işin sağlık boyutundan çok ekonomik boyutunu, teknolojik üretim boyutunu tartışmamız gerek, o zaman o konuyla ilgili konuşmacıyı başa alalım. Şifahi olarak sıralamayı söylemek isterseniz şimdi söyleyelim, yok biraz düşünelim, bu konuda tematik sıralamayı biz kafamızda netleştirelim, size yazılı olarak verelim dersiniz uzman arkadaşlarımız sizden daha sonra alırlar, onları birleştirir, gündemi ona göre, konuşmacıları ona göre değiştirebiliriz.

Uygun mudur?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Çok teşekkürler nezaketiniz için.

Bu şekilde de olabilir. Hani tek tek hangi konuda uzman olduklarını şu an bilmediğimiz için belki yanlış şey yapabiliriz şu anda. Ben bilmiyorum açıkçası, buradakileri tanımıyorum.

BAŞKAN – Bakın şu da var: Bu hocalarla sınırlı değiliz. Öyle bir tema getirirsiniz ki önce şunu konuşmamız lazım diye, bu hocaların hiçbiri oraya uymuyordur. Biz o zaman o hocayı veya o grubun temsilcisini arayıp buluruz. Yani bu şimdi taslak bir program zaten.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yani bunu detaylandırabilir misiniz? Şöyle bir şey yapalım mı: Biz de önereceğimiz kurum ve kişileri söyleyelim, yasama uzmanı arkadaşlarla beraber... Onlar bir çalışsınlar, biz bir öneri de verelim yazılı. Daha sonra karma hâlinde getirin. Olur mu?

BAŞKAN – Çok güzel. Şöyle yapalım: Şimdi, zaten öneriler gelecek. “Şu konuda filanca’yı da dinleyelim. Şu konuda şu kurumu çağıralım.” gibi öneriler. Onları biz liste yapalım, sonra o listeyi, hepsini arkadaşlarımız çoğaltsınlar herhangi bir sıraya koymadan. Sonra sizlere dağıtalım. Siz de deyin ki: “Ben önce şunu dinlemek istiyorum, 1 numarada şunu dinlemek istiyorum, 2 numarada bunu dinlemek istiyorum, önce bunu dinlemek istiyorum.” gibi. Orada çoğunluğun 1 numarada olmasını istediğini ona alırsız, 2 numarayı ona göre tasnif ederiz. Olur mu Kamil Bey?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Olur, olur.

BAŞKAN – Buyurun.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Şimdi, Komisyonumuz daha çok bağımlılık ve bunun zararlarının bertaraf edilmesi üzerine yoğunlaşacak ama zararlarının arasında, bu, çocuklar, bu, sanal ortamda pek çok tacize hatta tecavüzle sonuçlanacak bir sürü şeye, zorbalığa, başka şeylere de maruz kalıyorlar. Acaba bunu da Komisyon çalışmalarımıza dâhil edecek miyiz? Çünkü konu başlıklarının arasında yok. Bağımlılıktan ziyade bu tür suçların da önlenmesi için...

BAŞKAN – Yani teknolojiyle çocukların karşı karşıya geldiği yerde ortaya çıkan her sorun bizim ilgi alanımızda.

Buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet, gerçekten konuştuğça ne kadar önemli bir konu ve ne kadar önemli bir komisyonda bulunduğumu hissediyorum. Özellikle teşekkür ediyorum.

Ayrıca, bir yerleri, Amerika'yı yeniden keşfetmemiz gerekmiyor. Anlaşılan ciddi bir doküman var elimizde. Yeşilay başta olmak üzere ciddi bir doküman var. Sayın Başkanımız da bu konuda ciddi bir birikime sahip, Allah razı olsun.

Dolayısıyla, Başkanım, başlık çok uzun demiştim ama başlıkta sırasıyla da belki ne yapmamız gerektiği anlatılıyor. Ben birazcık karar değiştirdim burada, kim gelirse gelsin kendisine iyi anlatılırsa -Başkanımın tekrarı oluyor belki ama- kendisinden ne istediğimiz... Soruyu ne sorarsan sor, karşıdaki bildiğini okumayacaktır. Dolayısıyla biz bu dokümanlardan, elimizdeki dokümanlardan Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak –az önce sayın vekilim de ifade etti- yaptırım anlamına gelecek yani yasa teklifi vesaire, onları da çıkarmış olacağız.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, bilemiyorum, konuyu çok mu detaylandırıyorum ama konunun bir millî güvenlik boyutu da var mı diye düşünmeden edemiyorum.

BAŞKAN – Var.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Çünkü Kamil Beyefendi'yle beraber NATO Parlamenterler Asamblesi toplantılarına katılıyoruz. Oradaki ana konulardan biri bu, siber tehdit ve bu siber tehdit yalnızca bir bloktan gelmiyor, farklı iki bloktan geliyor, bir Batı'dan, bir Doğu'dan bu tip tehditler geliyor bu yolla, bilişim teknolojileri yoluyla geliyor ve hem kafalar karışıyor hem bu bağımlılık yoluyla devamlı insanları gözü siyah camda, siyah ekranda. Bunun bir millî güvenlik boyutu da var ve benim bildiğim kadarıyla Genelkurmayımızda bununla ilgili alınan önlemler de var. Bununla ilgili de bir sunum ihtiyacı olabilir mi diye bir teklif etmeden geçemedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok doğru. Yani hem bu tarafı var işin, benim daha sonra kimleri çağırılım konuşmasına geçildiği zaman önereceğim şeylerden bir tanesi tam buydu. Genelkurmay Doktrin Başkanlığından birilerini çağırılım. Hem bu konu hem de bazı bağımlılık türlerinden kurtulmak için bir tecrit süreci gerekiyor, askerlik bunun için iyi bir fırsat olabilir deniliyor. Dolayısıyla gençlerin askerde eğitilmesi konusunda da onları dinlemek veya onlara bir şeyler anlatmakta fayda olabilir.

Şimdi, şöyle yapalım, tatavaya girdik: Biz kurum ve kişi önerilerimizi yapmaya başlayalım. İşte Naci Bey şimdi hemen Genelkurmayı veya askerleri bu işin içine katmamız gerekir, onları dinlememiz gerekir, onlara da birtakım görevler yüklememiz gerekir dedi, doğru. Böyle ister kurumsal olarak ister şahsen tanıdığımız bu konularla ilgili çok bir uzman arkadaşımız vardır, onu dinlemeyi önerebiliriz. Ayrıca o çocukları dinlememiz gerekiyor. Bir de bu konularda tedavi gören diyelim deyim yerindeyse, bu konularda mağdur olan çocukları da örnek olarak “case study” olarak onları da... Tabii, bunu pedagoglarla filan konuşmamız lazım. Böyle bir yerde mi dinlememiz uygun olur, bunların hekimlerini mi dinlemek daha şey olur, çocuğun kendisinden çok velisini, hekimini mi dinlemek daha doğru olur; onları o uzmanlar bize söylerler ama her hâlükârda biz asıl hedef kitlemiz olan onların da bu işlerdeki yerini iyi bilmemiz lazım.

Şimdi önerilerimizi yapmaya başlayabiliriz demektir uygun görürseniz. Onun dışında, usul üzerine bir şey söylemek isteyen varsa ona öncelik verelim, yoksa önerileri almaya başlayalım.

Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, internetin olası riskleriyle alakalı aslında konu başlıklarını belirledikten sonra... Örnek veriyorum, riskler hangileri? Olumsuz içerikli mesajlar, şiddet ve nefret, müstehcenlik, sanal dolandırıcılık, yabancılarla çevrimiçi ve çevrimdışı iletişim, siber zorbalık, kişisel bilgilerin paylaşımı, ırkçılık, eksik, yanlış bilgiler ve çevrimiçi oyunlar ve bağımlılık. Şimdi, bunların üzerinden aslında ne kadar müracaatın olduğunu yani ne kadar insanın müracaat edip... Ben örnek veriyorum, olumsuz içerikli mesajlardan dolayı mağdur edildim; örnek veriyorum, şiddet, nefret ve müstehcenlik yani taciz vakalarıyla ilgili adli birimlere veya işte tedavi merkezlerimize müracaat edenlerin sayısı ne kadar ve bu anlamda hani müracaat edenler üzerinden de...

BAŞKAN – Vaka istatistikleri diyorsunuz yani.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Orada bir bağımlılık var ama onun farkında mıyız yani ya da onu kim belirliyor?

ARZU ERDEM (İstanbul) – Belki aile veya çocuk aslında, örnek veriyorum, yabancılarla çevrimiçi iletişim halindeyken bunun bir bağımlılık olduğunu veya bunun bir... Farkında bile değil, aile de bunun farkında değil belki ya da çevrimiçi oyunlar oynanıyor, çevrimiçi oyunlar, örneğin, bağımlılığa yol açan en önemli unsurlardan bir tanesi. Çevrimiçi oyuna başlıyor, saatlerce o bilgisayarın başında kalıyor. Yoksa sadece bilgisayarda gezeyim, bir şeyler bulayım diye değil. Onun için bu açıdan o bizim, o merkezlerimize, örnek veriyorum, Sadi Konuğa kaç kişi müracaat etmiş, bununla ilgili ne tür tedaviler uygulanmış? Aslında bize bir yön gösterecektir. Oradan alalım, o istatistikleri, istatistiklerle beraber mağdur kitlelerin yaşlarını mesela, hangi yaşlarda müracaatlar yapılmış, 5 yaş, 10 yaş, 15 yaş, 20 yaş veya tacize hangi yaşlarda daha fazla uğranıyor; hedef kitlemizi belirleyelim bu anlamda. Onun üzerinden... Yani benim önerim bu açıdan. Ondan sonra sistematik bir şekilde gitmekte fayda var. Hangi alanda aslında bu sanal dünya daha tehlikeli. Örnek veriyorum, dolandırıcılık vakaları. Ya, bir ondan sonra bunlarla ilgili alınacak olan tedbirler gibi. Irkçılık üzerinden mesela ne kadar insan aslında mağdur ediliyor? Veya ırkçılık üzerinden mağdur edildiğini biliyor mu? Bu da çok önemli. Yani İslamofobiden farkında olmadan aslında sanal dünya üzerinden hepimiz etkileniyoruz bu açıdan ama bunun tespiti nasıl yapılacak, insanlar bunu tespit ettiler mi, gittiler mi; bununla ilgili mutlaka istatistiki bilgileri sunum şeklinde değil ama dosya şeklinde bize mail olarak ulaştırılırsa biz de bunun üzerinden çalışabiliriz. Yani istatistik bilgiler, istatistiki veriler bize ulaşırsa...

BAŞKAN – Anladım, vaka istatistikleri yani biz hangi evrende konuşuyoruz, bunu bilelim diyorsunuz. Onu çok kolay yapabiliriz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben bir söz alabilir miyim Sayın Bakanım?

BAŞKAN – Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Konu gerçekten çok önemli. Bunu değişik vesilelerle bütün arkadaşlarımız vurguladı. Ama şimdi ben konuyu aslında sadece çocuk üzerinden yani çocuk merkezli bir konu olarak görmüyorum. Her yaştan herkesin bağımlı olabileceği ve yaşamın her alanında bu bağımlılığın olumsuz etkilerinin -olumlu etkilerini demiyorum- olabileceğini düşünüyorum. Örneğin şu cep telefonuna bizler bile çok bağımlıyız. Artık dakikada bir telefonun içerisindeki gelen WhatsApp mesajlarına... Yok, artık şey hâline geldik yani böyle, elimizde olmadığı zaman bir boşluk hissediyoruz. Dolayısıyla bağımlılık konusu sadece çocuk üzerinden değil, bireyin sağlıklı gelişimi üzerinden ele almak gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, herkesin bir şapkası var tabii, bu Komisyonumuzda çok değerli milletvekillerimizin kendi penceresinden bakışıyla. Sayın Arzu Erdem Vekilim çok önemli bir konuya değindi. Tabii, bağımlılık ve bunun kullanım düzeyinin artışının diğer yan etkileri de olabiliyor çocuk istismarına varan, cinsel tacizlere, suçlara varan etkileri de olabiliyor. Tabii, konuyu o kadar yayarak da çok büyütmemek de lazım. Bağımlılık özelinde bağımlılığın nedenleri, sonuçları, etkileri, yaşama dair etkilerini ortaya koymak, konunun psikolojik ve sosyolojik çok farklı boyutları olduğunu ve bunun da neden-sonuç ilişkilerinin ortaya konmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Asla ve asla, eminim buradaki arkadaşlarımızın hiçbirisi böyle bir yaklaşım içerisinde değil. Ben değilim, arkadaşlarımın da olmadığından eminim. Konuyu siyasi değil, konuyu tamamen nesnel ve yaşama ve insana dair bir konu olarak, öznde insanı ve yaşamı alarak irdelememiz çok doğru olacaktır diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, siz benim ilk konuşmamda “tanım, tanım” dememle... Bir yanlış anlaşılma olmuş herhâlde. Ben kalkıp teknolojinin tanımını yapalım demedim.

BAŞKAN – Yo, yo; ben kendi akademik hastalığımızdan bahsetmek istedim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, evet.

Ama mesela bilişim teknolojilerinin... Terminolojik olarak da bazı yanlışlara düşebiliyoruz bilişim, bilgi teknolojisi vesaire gibi. Neyse, o konuya girmiyorum ama bilişim teknolojilerinin mevcuttaki durumu ve nereye doğru gittiğinin de bağımlılığın da nereye doğru gidebileceğinin öngörüsü açısından ortaya konması önemli.

Şimdi, bu çerçevede Türkiye Bilişim Derneğinin, Türkiye’de kamu adına bu işi yıllardır yapmış olan Türkiye Bilişim Derneğinin mutlaka bir uzman talebini buradan yapmamızda fayda olur diye düşünüyorum. Buna “Bilişim Derneği” değil de “Bilgisayar Mühendisleri Odası” denebilir. Yani konu bu çerçevede ama bilgisayar mühendisliği belki daha sınırlı kalabilir.

Konunun psikolojik ve sosyolojik boyutları açısından baktığımızda, Türk Psikiyatri Derneğinin, Türk Psikologlar Derneğinin... Bunlar çok önemli ulusal kurumlar, başlarında da çok değerli uzmanların olduğu kurumlar olduğunu düşünüyorum. Mutlaka burada bu derneklerin yaptığı çalışmaların... Ki az önce sizin de verdiğiniz listedeki uzmanlarımızın birçoğunun Türk psikoloji ve danışma... Hatta şey de var: Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği yani PDR Derneği, bunun da olması faydalı olabilir. Türk Tabipleri Birliğinin sağlık alanında bir meslek kuruluşu olarak Sağlık Bakanlığıyla eş zamanlı birlikte olmasında fayda olur diye düşünüyorum.

Bir de 2 hocanın ismini ben özellikle buraya gelmeden önce değişik akademisyen arkadaşlarımla görüşerek almak istemiştim. Bir tanesi Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesinden, kurumundan bir profesör, Doktor Cüneyt Evren. Bu konunun tam da üzerinde çalışma yapan bir değerli akademisyen hocamız. Birisi de Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde Betül Ulukol, profesör bir akademisyenimizin isimleri bana ulaştı. Bu isimler üzerinden bir ön inceleme yapılabilir gerekliliği konusunda. Gerçekten ben doğru mu söylüyorum, bunu da hani uzman arkadaşlarımız bir irdelesinler. Benim hem kurumsal hem de genel çerçeve anlamında ortaya koymak istediğim şeyler bunlar. Dediğim gibi, bu konuyu sadece çocuk değil, insan ve her yaşta insan, bireyin hem bireysel gelişiminde kendini gerçekleştirebilmesinde hem ruhsal, bedensel, fiziksel -zaten bizim Komisyonun amacı ve şeyinde de bu tanımlanmış durumda gelişiminde ama çalışma yaşamına, iş performansına yönelik bağımlılığın etkilerinin de irdelenmesinin üretkenlik adına, verimlilik adına önemli olabileceğini düşünüyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Evet, o 2 dernek önerisine katılıyorum Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bir de çocuklar bakımından eğer özel bir oturum yapacaksak UNICEF Türkiye’nin de Türkçe var mı, bilmiyorum ama İngilizce çalışmaları var. Türkiye açısından, değerlendirme bakımından UNICEF’ten bir yetkili arkadaş çağırabiliriz yani siz de bir önden inceleyebilirsiniz.

Yine, çocuk açısından incelemeye, detayına gireceksek Türkiye Anne, Çocuk ve Erken Sağlığı Enstitüsü varmış bu konuyla ilgili çalışan. Bu da değerlendirilebilir diye...

BAŞKAN – Nereye bağlı bu enstitü, bir üniversiteye mi?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bir bakalım Sayın Başkanım, şimdi yanlış bir şey söylemeyeyim size. Bir de bu konuyla ilgili bireysel, özel olarak çalışan birkaç isim geldi bana sivil toplumdan, birkaç arkadaş sordum, şahsen tanımıyoruz, siz de bir bakabilirsiniz: Profesör Doktor Mansur Beyazyürek, bu konuyla ilgili konuşmaları, makaleleri, yayınları olduğu söylendi.

BAŞKAN – Hangi üniversiteden?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Özel çalışıyor.

PDR Derneğinden Uzman Psikolog Fatma Zengin, yine bu konularla ilgili çalışıyorlarmış.

Bir de Yeşilaya da konuşmacı olarak katılan Profesör Doktor Kemal Sayar.

BAŞKAN – Zaten Yeşilay Başkanı Profesör Mücahit Öztürk de çocuk psikiyatridir. Zaten bu şeylerin organizasyonunda ciddi bir şeyi var. Kemal Sayar da... Burada şey var, onu da çağıralım inşallah, zaten beraber program yapıyorlar, Erol Göka; Hacettepe Üniversitesinden Profesör Kazım Yazıcı var. Arkadaşlar kayıt altına alıyorlar da ben onun için araya girmiş oldum.

Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bize gelenler şimdilik bu şekilde.

Teşekkür ederim.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bilişim teknolojilerinin etkilerinin araştırılması, en son yani tespit etikten sonra zararlarının önlenmesi ve bertaraf edilmesi adına Diyanet İşleri Başkanlığıyla da iletişime geçilerek özellikle camilerde vaazlarda, hutbelerde halkın bilinçlendirilmesi adına yardım, destek istenebilir Sayın Başkanım.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Hocam, Mehmet Dinç Hoca Avustralya’dan temmuz ayında dönecekmiş, bir alternatif isim olarak da Hasan Kalyoncu Üniversitesinden Osman Tolga Arıcak’ın ismini verdiler.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bizim listemizde var.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Var mı? Tamam, ben görmemişim.

Bir de Hocam, bir şey daha söylemek istiyorum isim önerisinden başka: Konuştuk ya hani “Bu terminolojiye, tanımlara çok dalmamak mı?” diye ama bu konu üzerinde tanımlarda da çok kavram karmaşası var, bunun doğru düzgün ve bilimsel tanımına da ihtiyaç var. Mesela çoğu söylediğimiz şey aslında internetin kötüye kullanımı, “bağımlılık” çok daha böyle yoksunluk sendromu oluşturan, daha bambaşka, eli ayağı titreyen... Yani çoğu aslında “bağımlılık” kategorisinde değerlendirilmiyor, internet ya da ekran bağımlılığı işte... Dünyada da bir kavram karmaşası var, bunun düzgün tanımı

üzerine de bir mesai harcanması gerektiğini düşünüyorum ben şahsen. Sanıyorum bizim çoğumuz internet suiistimalinin çeşitli dozlarda şeyleriyiz yani tanımına uyuyoruz, bağımlılar daha ayrı bir kategori.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Bağımlılarıyız.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Bağımlı değiliz, biz kötüye kullanıyoruz.

BAŞKAN – Bağımlı adayları.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Bağımlılar bayağı bir yoksunluk hâli, hatta ölen bile oluyor yani öyle söyleyeyim.

Gençlerle konuşma fikrinizi ben çok çok önemsiyorum çünkü bir şeyi geliştirirken müşteri odaklı gitmek, onlardan gelen “feedback”lere göre bir şey geliştirmek -özellikle önleyicilikse konumuz- çok önemli ama burada illa da bağımlıları çağırmak gerekmez, hani dediniz ya, etik kaygıyla sorguladınız; belki gençlerle böyle odak gruplar yaparak hani başta bahsettiğim, bu risk faktörleri nelerdir, neden dolayı bunlara yöneliyorlar ve bu risk faktörlerine yönelik bizim müdahale alanlarımızı tanımlamamız çok faydalı olabilir diye düşünüyorum.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Tam da bu konunun devamı, bizim bu faydalı içerik üreticilerini desteklememiz lazım. Yani nasıl bir “Momo” oyunu var, “Mavi Balina” var, çocukları intihara kadar sürüklüyor ya da bu, sadece çocuklar için değil yani 30’lu, 35’li yaşlarda bu çevrim içi oyunlara takılıp hatta esnaf olduğu hâlde işi gücü bırakıp oraya dalanlar var. İşte, bunların bu bağımlılık derecesini belirleyen bir yer yok ya da buna “Sen bağımlısın.” deyip onu tedaviye yönlendiren birisi de yok; sadece ailesi belki bunun bağımlı olduğunu dile getiriyordur ama işte biz şunu nasıl yapabiliriz: Kişiler, çocuklar da olabilir, yetişkinler de olabilir, işte “YouTube” bağımlıları var mesela, sürekli video izliyorlar; bu bağımlılığı sağlayan videolar nasıl oluyor da o kişileri çekiyor? Çocuklar mesela eline telefonu alıyor, siz bir yere yönlendirmek istiyorsunuz ama o kendiliğinden başka yerlere gidiyor. “Şunu izle” diyorsunuz, onu izlemiyor, kendi hoşuna giden ya da böyle gerçekten hoş olmayan bazı videoları izliyor ama o ilgisini çekiyor. Veya mesela çocuklarla ilgili işte, büyüklerle daha saygılı olması gerektiğini ya da işte, yemek yeme usulünün daha böyle adaplı bir şekilde anlatılabileceği –ne bileyim, aklıma geldiği için söylüyorum- yani ona faydalı bir içerik üretildiğinde onun da ilgisini çekecek şekilde nasıl yapılabilir, bunu kim sağlar, Millî Eğitim Bakanlığı mı veya işte, özelde yapılıyorsa biz devlet eliyle bu özel içerik oluşturanlara bir destek mi veririz; bunları bize kim anlatabilirse bu Komisyona onun davet edilmesi gerekiyor. Onu kimin yapacağını tam anlamıyla bilmiyorum ama...

BAŞKAN – Ben biliyorum da ben Komisyon Başkanım.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – O zaman biz önerelim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Millî Eğitim Bakanlığı olarak bu konuda epey çalışma olduğunu söyleyebilirim. Şimdi, sizin konuşma giderek şuna gidecek diye korktum: “Adabımuâşeret dersi koymak lazım.”

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Yok, yani...

BAŞKAN – Tabii, siz oraya getirmezsiniz işi de...

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlarının karşılaştığı birinci sorun veli sorunudur da ikinci sorun da “Müfredatta şu ders de olsun.” sorunudur. Kırk saatimiz vardır bütün okullarda, herkes hangi konuyu çok önemsiyorsa, hangi konuda çok canı yanmışsa o konuda özel bir ders olmasını ister; işte, kimisi trafik dersi olsun, kimisi turizm dersi olsun, kimisi şehir dersi olsun, kimisi ilk yardım dersi olsun, kimisi

adabımuaşeret dersi olsun ister ama en yoğunu adabımuaşeret dersi talebidir. Ben de her defasında onlara şunu söylerim, bugün de söylüyorum: Bir konu ders konusu hâline geldiği zaman sıkıcılaşır ve iticileşir. Kendi eğitim hayatınızdan düşünün, şöyle bir hatıranız yoktur: “Bir gün bir matematik dersi yaptık, o dersi hiç unutamıyorum.” Yok böyle bir şeyimiz.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Sayın Bakanım, onunla ilgili sosyal medyada dün bir yazı okudum, “Bir çocuğa matematiği sevdirmek istiyorsanız onu karşınıza alın ona başka konulardan bahsedin. Şundan bundan, farklı konulardan bahsedin ama matematikten bahsetmeyin, emin olun matematiği çok sevecektir.” diyor.

BAŞKAN – Ders de öyle. Biz mesela “Yazarlarla Söyleşiler” diye bir program yapıp Millî Eğitimde, tanınmış özellikle çocuk kitapları yazarlarını okullara davet ediyoruz, çocuklar önce ders kaynıyor diye seviniyorlar çünkü yazar geliyor, dersler iptal, salonda toplanıyorlar, çok hoşlarına gidiyor ama dinliyorlar. Unutmadığımız okul hatıraları hep ders dışı, okuldan kaçtığımız, ders arasında yapılan, dersen kaynadığı konulardır.

Şimdi, bu konuları... Bir de böyle faydalı içerik yok İsmail Bey yani öyle pedagoji, çocuğun dünyası büyükler tarafından biçimlendirilemeyecek kadar karmaşık bir şey, oraya fazla göz dikmemek lazım. Neyse bu kadarlık şey yapayım, yirmi dakikamız var.

AHMET ZENBİLCİ (Adana) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET ZENBİLCİ (Adana) – Şimdi, arkadaşları dinledim, Parlamentoda görev yapan milletvekili arkadaşlarımızın temel sorumluluğu bu konulardaki yasal düzenlemeleri yapmak. Bu Komisyondaki tespit konularını ilgili uzmanlar yapacak doğrusu, emek harcayanlar, bu işte akademik kariyer yapmış, zaman harcamış olanlar var. Biraz önce Sayın Durgut Vekilimiz tanımlardan bahsetti, tanımları ilgili uzmanlar yapar, benim milletvekili olarak bu konuda bir “background”um yok ama benim bildiğim bir şey var, burada tespit edilen bir problem var, bir bağımlılık, bu bir tehlike. Bu tehlikenin önlenebilmesi için kanuni ve de yasal düzenlemeler nasıl yapılmalı, ne zaman yapılmalı ve nelere dikkat edilerek yapılmalı hususunda ilgili uzmanların yaptığı çalışmalarından edindikleri, onların yapma imkânı olmayan, bizim yapma imkânımız olan işlemleri yerine getirmektedir esas olan. Bir profesör bu konuda çok iyi yetişmiş olabilir ama bir yasal düzenleme yapma imkânı yoktur ama bizim yasa yapma imkânımız var. Onların bilgileri ile bizim imkânlarımızı birleştirerek toplumun bu yaşadığı travmayı ya da bu olayı daha hızlı nasıl çözebiliriz?

Bağımlılık, fitri bir mesele yani her şeyde bağımlılık olabilir, bugün internet ya da bu söylediğiniz teknolojik bağımlılık, yüz yıl önce başka bir bağımlılık, iki yüz yıl önce bir başka bağımlılık var “Her zaman her çağın kendi içerisinde yaşamış olduğu bu hadiseye biz hukuki ve yasal zemin olarak ne yapabiliriz?”in konusu üzerinde istişarelerimizin daha sağlıklı olacağını düşünüyorum. Bu konuda da zatıalınıza de selamları var, biraz önce görüştük, Profesör Doktor Necdet Ünüvar, daha önce Sağlık Komisyonu Başkanlığı yaptı ve bu bağımlılık üzerinde ciddi bir çalışması var, şu anda da Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu üyesi, görev verildiğinde ya da davet edildiğinde bu konudaki birikimlerini paylaşılabileceğini, önerilerini bizimle paylaşılabileceğini ifade etti. Bir parlamenterin gözünden bu işin dinleniyor olması başka bir perspektiftir, başka bir açıdır, önemsedğim bir açıdır. Bu da isim olarak kayıtlara girilmesi açısından önemlidir.

Hepimizin bu iş için denek çocukları var yani benim 5 çocuğum var, 3’ü büyük ama 2’si küçük; 8 ve 9 yaşlarında, ben evinde beş yıldır direnç gösteren bir adamım; evine televizyon ve interneti koymayan, bunun için ciddi bir savaş veren bir babayım. Çok zorlanıyorum çünkü çocuk okulda başka

bir şey yaşıyor, eve geldiğinde başka bir şey yaşıyor ama biz şunu gördük ki mücadelede bireysel olarak yapacaklarımız var ama esas yasal olarak yapacaklarımız, kanuni olarak yapacaklarımız konusunda bize düşeni yaparsak sorumluluğumuzun önemli bir bölümünü gerçekleştirmiş oluruz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Nasıl ikna ettiniz, ne verdiniz onlara?

AHMET ZENBİLCİ (Adana) – Belki biraz özel, spesifik bir çalışma oldu, 2’si hafızlık çalışıyor, hafızlık çalışmalarının avantajını biraz kullandık, çok erken yaşta hafızlığa başladılar, 6 yaşında başladılar, hafızlık sürekli bir dikkat isteyen, ezber isteyen ve tekrarını isteyen bir eğitim şekli olduğu için tam kabul edilebilmiş değil yani hazmedilmiş ya da ikna olunmuş bir şey değil, ilk fırsatta seyrediyor, ilk fırsatta işte annenin, benim ya da bir başkasının internetini kullanma... Onu da kontrollü bir şekilde veriyorum, aşırı şekilde kestiğimiz zaman da başka bir sorunla karşı karşıya kalıyoruz yani kontrollü bir şekilde vermeye devam ediyoruz. Televizyonu hallettik, televizyonda sorun bitti gibi gözüküyor. Orada yaşadığımız sorun şuydu: Televizyondaki dizilerdeki, çizgi filmlerdeki ya da sahnelerdeki bütün aktörler ideal aktörler kendi oynadığı rol açısından, kötü adamsa iyi bir kötü adam, iyiye iyi bir adam, her şeyi rol model olarak iyi ama çocuğun asla kendi kimliği ve kişiliğiyle gelişmediğini gördük, çocuk kendine özgü bir kimlik kazanamıyor, hep o rol modelleri takip ediyor. “Ben şu olacağım.”, “Ben bu olacağım.”, “Ben bunun gibi hareket edeceğim.” diyor. Burada bir şeyi daha yakaladık, ben tiyatro kökenliyim, çocukların tiyatral yönünün, diksiyon yönlerinin ve kendi aralarında oyun kurgu ve metin seslendirme gibi, sufle gibi birçok şeyi geliştirdiklerini gördük. Evde oyun oynarken kendi kurgularını kendileri yapıyorlar, bu kurmuş oldukları kurgularda da sufler, seslendirmeler ve metin uydurmalarıyla hem diksiyonlarının gelişmesi sağlandı hem de kişiliklerinde olumlu bir şeyin gelişmesi sağlandı yani kendi rol modellerini kendileri oluşturuyorlar, bir başkasını taklit etmiyorlar. Bu anlamda kendi ailemde -turnak içerisinde bireysel- gözlemlediğim olumlu bir şeydir.

Teşekkür ediyorum.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun Pervin Hanım.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Şimdi, biraz cahilane bir soru olabilir ama bu şeyleri konuştuk ya bu “Mavi Balina” ve “Momo” bunlara bu çocuklar nasıl erişiyor yani erişimi yasak değil mi?

BAŞKAN – Hayır.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Peki, o zaman bizim acil bir gündem olarak sanırım... Yani bu akut bir durum artık, ölümle falan sonuçlanıyor, diğer bu bağımlılık meselesi ya da kötüye kullanım daha kronolojik, daha uzun zamana yayılacak müdahaleler gerektiriyor ama bu meseleyi bence önceleyip “Bu konudaki açıklarımız nelerdir?” ve “Ne yapabiliriz?”i ilk gündem olarak öneriyorum o hâlde. Bunlara da tabii ki devam etmeliyiz ama yani şu anda akut durum...

BAŞKAN – İlk gündem olarak şey yaparsak çok aslını, esasını bilmediğimiz bir konudan başlamış oluruz. Bence sorunu bir görelim, sorunun yansımalarını görelim, piyasa şartlarında ne yapıyor, ne yapılamıyor; eğitimde ne yapıyor, ne yapılmıyor; Sağlık Bakanlığı ne yapıyor, ne yapmıyor onları bir görelim ondan sonra bu yasal düzenleme kısmını daha rahat konuşabiliriz.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Başkanım, ya da paralel giden bir şey olsa yani.

BAŞKAN – O kendiliğinden olur zaten.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Çünkü benim aklım almıyor, neden “Mavi Balina”ya şu anda çocukların erişimi var? Bunun derhâl bir şekilde çözülmesi gerekiyor yani aciliyet arz ettiği için.

BAŞKAN – Şimdi, siz beni konuşturacaksınız, ben konuşacağım o zaman.

1987 senesinde İstanbul’da Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Konferansı yapıldı, iki senede bir yapılan Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin eğitim bakanları toplantısı. O sene Hasan Celal Güzel Millî Eğitim Bakanıydı, ben de danışmanıydım. Her eğitim bakanları konferansı bir ana tema üzerinden yapılır, o konferansın ana teması da enformasyon teknolojileri ve eğitim sistemleri üzerindeki etkileri idi. Biz de Türkiye raporunu hazırladık, ben ve bir grup genç akademisyen, o zaman saçları da olan genç akademisyenler olarak biz Türkiye millî raporunu hazırladık. Her ülke hazırlıyor, sonra İngilizlerin raporunu görünce dedik ki: “Ya, keşke bunu biz akıl etseydik.” İngilizlerin raporunun başında şöyle bir cümle vardı: “Bu rapordaki öneriler, görüşler ve tezler dört yıl için geçerlidir.” Aynı hani gıda ürünlerinin üzerindeki son kullanım tarihi gibi “Bu raporun son kullanım tarihi dört sene.” diyor. Niye? Çünkü iletişim teknolojileri, enformasyon teknolojileri o kadar hızlı değişiyor ki sizin bugünkü teknoloji düzeyine bakarak geliştirdiğiniz her türlü öneri, proje, tedbir çok kısa zamanda aşılabiliyor. Şimdi, “Mavi Balina”yla ilgili... Mesela o yüksek kurulda da diğer uyuşturucu türleriyle ilgili yasal düzenlemeler konuşulurken hatırlıyorum şöyle bir şey söylendi: “İşte, internet üzerinden alışveriş yapıyorlar.” Sentetik uyuşturucu üretmek için gerekli olan kimyasal bileşenleri internette sipariş ediyorlarmış. Şimdi, biz yönetmelik yapıyoruz İçişleri Bakanlığı veya Gümrük ve Ticaret Bakanlığı olarak, işte, şu, şu, şu maddelerin internet üzerinden pazarlanmasını engelleyici hükümler koyuyoruz ama adamın teknolojisi öyle hızla değişiyor ki adam sizin yasakladığınız o maddenin yerine onunla eş değer etkileri olabilecek başka bir sentetik şey koyuyor, bu sefer o rahatça girmeye başlıyor. Şimdi bu, üstelik somut, böyle elle tutulur maddeler üzerinde bile böylesine yapılabilirken programatik düzeyde yani internet üzerinden indirilebilmesi... Şimdi, bunu yasakladık, neye göre yasaklayacağız? Bugünkü internet teknolojisinin kullanım biçimlerine göre. Adam 50 tane arka kapı oluşturuyor.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – “Sarı balık” diyor, başka bir şey oluyor mesela.

BAŞKAN – Başka bir şey oluyor.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – İsim olarak değil de şey olarak...

BAŞKAN – Tabii, bunu hiçbir şey yapmayalım anlamında söylemiyorum, tabii ki bununla ilgili tedbirleri de düşünelim, kapıları mümkün olduğu kadar kapalı tutmaya... Kapıyı, pencereyi şey yapalım ama asıl arzı yasaklayacak tedbirlerden çok talebi düşürecek tedbirlerin etkili olacağını da düşünelim. Yani bir talep varsa bazen de mesela şu oluyor, adamlar bunu kendileri istiyorlarmış hatta: Yasaklandığı zaman fiyat birden artıyor, adam eskiden 100 birim satarak 100 lira kazanırken şimdi 10 birim satıp bin lira kazanmaya başlıyor çünkü “Yasak, artık bunu sen bulamazsın, ancak benden alabiliyorsun.” filan diyor. Onun için asıl talebi yani çocukların, gençlerin, yetişkinlerin, bağımlılık adaylarının nasıl başka alanlara yönlendirilebileceği üzerine bizim belki...

AHMET ZENBİLCİ (Adana) – Korumacı hekimlik gibi.

BAŞKAN – Gibi, evet.

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Spora yönlendirilebilir.

BAŞKAN – Ama yine dediğiniz tedbirleri almamak için bir mazeret anlamında söylemiyorum, tabii onları da yapacağız, yapalım inşallah.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sayın Başkanım, çok özür dilerim.

Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü demiştik ya, Türkiye Sağlık Enstitüleri bünyesinde yer alan 7 enstitüden biriyim, Sağlık Bakanlığı çatısı altında resmî bir kurum. Onu söyleyeyim.

Bir de az önce söylemeyi atlamışım, Serdar Kuzuloğlu, belki birçoğunuz biliyorsunuzdur, biraz medyatik de bir isim ama bu internetle ilgili, sosyal medya, internet bağımlılığıyla ilgili önemli bir isim, onunla da iletişimimiz var eğer farklı bir bakış olarak değerlendirmek istersek. Onu paylaşayım istedim.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN – Şimdi, şu olacak anladığım kadarıyla: Birçok isim gündeme geliyor yani yarım saat falan da desek biz bunların hepsini birden peş peşe dinleme şansımız olmayabilir. O zaman belki çok hızlı bir biçimde ana çerçeveyi çizecek konuşmacıları ve kurum temsilcilerini dinledikten sonra bunların her birinin katılacağı çalıştaylarla onları toplu olarak tartıştırmak, o tartışmalardan biz bir şeyler çıkarmak yoluna gideceğiz herhâlde. Yoksa hakikaten sayılar giderek artacak. Şimdi kendi aramızdaki konuşmadan bile bu kadar uzman çıkıyorsa, onlar konuşmaya başladığı zaman kim bilir başka nerelere göndermeler yapacaklar? Onun için biz onları daha başka bir formatta birlikte dinleme yöntemini düşünmeliyiz bence.

Başka söz isteyen arkadaşımız var mı usul üzerine veya söylenenler üzerine? Yok.

Tekrar çok teşekkür ediyorum. Hayırlı uğurlu olsun. inşallah çocuklarımıza, gençlerimize, dedelerimize, ninelerimize faydalı işler yapmak fırsatı olacak inşallah.

Çok teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 15.53

